

مجلس شورای ملی
روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران
مجلس شورای ملی
روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

مذاکرات روز شنبه ۲۸ رجب

دارالشورای ملی

غلامه ملاسکرات روز پنجشنبه ۲۶ را آقا میرزا مرتضی قلیخان قرائت کردند قبل از انعقاد مجلس در خصوص یک نفر مقتول که از تکاب آورده بودند گفتگو شد.
آقا میرزا عباد اظهار داشتند که این شخص سه ساعت زنده بود و قاتل خود را هم گفته است که چه کسی بوده و می خوردم چای حاجه الاسلام آقای آقا سید عباد را معین نموده که هر طور رای مبارکشان علامه بگیرد اصلاح کنند در خصوص اجازه مرخصی آقا میرزا حسین شهیدی گفتگو شد. حاجی میرزا فضلعلی آقا اظهار داشتند که زیاده از یک هفته حق ترخیص نیست.

آقای میرزا فضلعلی آقا - اگر شخصاً از رئیس اذن گرفته شود بیش از یک هفته حق ندارد اذن بدهد والا اذن مجلس محدود نیست.

در این موقع شروع شد بقرائت نظامنامه وزارت داخله پس از قرائت چندین فصل مذاکرات لازمه بیان آمد حاج امین الضرب که امروز بست نیابت حاضر بودند در وقت انعقاد مجلس مذاکره و اکید از سایر وکلای عظام خواهش کردند که یک ساعت ونیم از دست گذشت مجلس متعقد میشود و همگی حاضر شوند ورقه استعفا که از طرف صنیع الدوله رئیس سابق مجلس مقدس رسیده بود قرائت شد قریب بایستون.

حضور ذیسماعت ظهور و کلاه عظام ادام الله تائید اتمم دید و تأسیس این مجلس که تنها باعث سعادت ملت و آبادی مملکت بود بعضی نظر بحسن ظنی که باین بنده داشتند ریاست متعین کردند و چون بر حسب نیت صافی خود چنین اقدامی را نموده بنده هم قبول کرده که یکی باشم شهید آن نه لازمه کوشش و سعی بود و در گذار نکردم. اگر قصوری میشد علت آن بود که اسباب فراهم نبود و هر چه هر روز بر خدمات خود افزودم نتیجه عکس بخشید و رفت رفته زحمات صادقانه و در خفا مانده بلکه علناً در معرض هاب گفتند بلکه تهدید بقتل کردند اینک بدون هیچ شکایت و گلاهرض منتهایم و استعفا میکنم که این استعفاء موسم را پذیرفته و همان و کالت اگر سزاوار هستم قبول فرمایند.

حاج سید نصرالله - شهد الله همین است که نوشته اند و اید افران ندارد.

آقا شیخ یوسف - با کمال تأسف نباید قبول کرد.

آقای میرزا فضلعلی آقا - اگر احتشام السلطنه نبودن علی القیقه بایه تأسف فوق العاده بود.

نایب رئیس - جواب چه نوشته شود.

حاج سید نصرالله - نوشته شود از روی اضطرار در کمال تأسف قبول کرد.

آقا شیخ یوسف امید است که در همان و کالت خود همان هم خدمات نمایان خود را پرور بدهند.

آقای میرزا محسن - در مسئله رئیس چه باید کرد.

خیاط باشی - باید از طرف مجلس احتشام السلطنه خواسته شوند.

آقای میرزا فضلعلی آقا - توجه نمایند بهتر این است که بدایه ایشان را انتخاب نمایند تا اگر معظوری هم در بین باشد مرفوع گردد و بدون عذر بمجلس حاضر شوند.

اسدالله میرزا - اولاً اظهار تأسف مینمائیم از استعفای صنیع الدوله و بعد از قبول کردن این استعفا غیر از احتشام السلطنه کسی را برای این کار از ایشان بهتر نمیدانیم ولی معظوری در بین هست که آنروز آقا میرزا فضلعلی آقا در حضور همایونی گفتند و اعلیحضرت همایونی فرمودند احتشام السلطنه مأموریت مهم دارد و ما هم اسم او را در کمیسیون معرفی کرده ایم حال اگر صلاح میدانید انتخاب ایشان بشود از برای ریاست و بعد ایشان را بخواهید چنانچه امر مهمی را هم در پیش داشته باشند چه ضرر دارد دو ماه برونند و بعد از آن بیایند مشغول انجام خدمت خود باشند در این مدت هم ذوق الدوله از برای نیابت ریاست حاضر هستند.

آقای میرزا فضلعلی آقا - مسئله و کالت اگر چه مهم است ولی ریاست مجلس خیلی مهمتر است حالا اگر ما احتشام السلطنه را از حضور همایونی بخواهیم شاید یاره از معاذیر در میان بیاید ولی اگر بعنوان ریاست بخواهیم دیگر جای عذر باقی نخواهد ماند پس خوب است رای گرفته شود از برای ریاست ایشان بعد ایشان را بخواهیم.

آقای میرزا مرتضی قلیخان - این مطلبیکه فرمودند در صورتی است که تمام اهل مجلس ایشان را بشناسند و ما وکلا ولایات که اینهمه از استعفای صنیع الدوله اظهار تأسف مینمائیم جهت آنست که مدتی است با ایشان معاشرت کرده و ایشان را میشناختیم حالا ما احتشام السلطنه را نمی شناسیم خوب است چند روزی بمجلس تشریف بیاورند پس از شناسائی آنوقت انتخاب شود.

وکیل التجاره در خصوص احتشام السلطنه اکثر میگویند که برای ریاست انتخاب شوند بنده هیچ نیشناسم و ندیده ام گذشته معلوم نیست که ایشان از شغل دیوانی خود استعفاء داده باشند عیالاً خوب است اول استعفاء بدهند و در مجلس حاضر شوند و آنوقت انتخاب شوند.

آقای میرزا فضلعلی آقا - دوم مطالب است یکی استعفای از شغل دیوانی آنرا که استعفا دادند و دیگری حضور بمجلس ولی از برای انتخاب ریاست قبل از وقت بمجلس آمدن لازم نیست.

آقای میرزا محمود خوانساری - ماسی نفر وکیل از طهران داریم که میگویند احتشام السلطنه آدم خوب و قابل این کار است ولی نود نفر و کلا ولایات ایشان را هیچ ندیده اند و نشناخته اند بطور میشود که آنها رای بدهند پس خوب است مجلس ایشان را بخواهد بعد از حضور چند مجلس آنوقت انتخاب کنند.

حاج سید عبدالحمین شهشانی - ترتیب انتخاب حالیه صحیح نیست اگر شما احتشام السلطنه را آدم صحیح میدانید همان دوروز تشریف

بیاورند معلوم میشود اینطور که آقامیرزا فضلعلی آقا میگویند بالا انتخاب شود شاید اکثریت آراء باشد آنوقت توهمین ایشان خواهد شد.

آقا سید حسن ققی زاده - یک نفر وکیل را بریاست انتخاب نکردن توهمین نمیشود.

حسام الاسلام - بنده عرض مینمایم اول احتشام السلطنه را بخواهید و اگر مجلس بشود بعد انتخاب کنید.

محقق الدوله - یک استعفا دارم که نظامنامه داخلی را بخواهید ملاحظه شود و از روی آن رئیس را انتخاب نمایند.

آقا میرزا محسن - لازم نیست الان فوری رئیس انتخاب شود شاید اگر میخواهند بروند فکر نمایند و بعد شخصی را معین کرده منتخب نمایند.

وکیل الرعایا - لازم نیست منحصر بجناب احتشام السلطنه بشود ما چند نفر از طهران کسروکیل داریم اعلیحضرت هم فرمودند که کس و کلا انتخاب شود خوب است این و کلاه را هم انتخاب نمایند شاید اشخاصی کافی در آنجا باشند آنوقت رئیس انتخاب شود.

نایب رئیس - مطالب مخلوط نشود مسئله احتشام السلطنه شده (همه گفتند بنویسید فردا بیایند بمجلس).

نایب رئیس - در باب انتخاب رئیس گویا قرار چنین شده که چند روز باشد و از روی تأمل انتخاب شود.

محقق الدوله - نظامنامه داخله را آورده از روی آن رفتار شود رئیس باید فوراً انتخاب شود.

حاج سید نصرالله - لازم نیست که معین امروز انتخاب رئیس بشود (نظامنامه داخلی را آوردند و در این خصوص قرائت شد معلوم شد که انتخاب فوری در افتتاح مجلس است نه مطلقاً).

آقای میرزا محمود - گویا یقین باشد که احتشام السلطنه بمجلس خواهند آمد حال امروز رئیس انتخاب شود چه ضرر دارد.

حاجی معین التجار - این و کلاهی که باقی ماندند سی نفر را معین نمایند بر دم بنایند که دوازده نفر را از آن میان انتخاب کنند شاید در میان آنها کسی باشد که برای ریاست هم صلاحیت داشته باشد.

رئیس التجار - گمان اینست که احتشام السلطنه را تمام ملت میشناسند در این موقع ایشان را جلب بمجلس نمایند خیلی استفاده خواهیم نمود.

حسام الاسلام - تقیه و کلا را انتخاب نمایند حال مردم میدانند چه اشخاصی را انتخاب میکنند لابد اشخاص عالم باخیرت و بصیرت را انتخاب خواهند نمود آنوقت معلوم میشود که کی قابل ولایت است.

محقق الدوله - بموجب نظامنامه بقیه وکلا را باید مجلس انتخاب نمایند.

و مال ولایات را باید از وزارت داخله خواست (نظامنامه داخلی و نظامنامه انتخابات که راجع باین خصوص بود قرائت شد).

صدیق حضرت - این نظامنامه که خوانده شد مال داخلی مجلس است و بعضی همایونی نرسیده و قانون نیست.

حاج سید نصرالله - این جا در مورد استعفا و فوت است ربطی ببقیه ندارد.

نایب رئیس - مادو قسم وکیل داریم یکی وکیل که در مجلس بود و استعفا داده باید بموکلین آنها اطلاع داد تا انتخاب کنند یا مجلس انتخاب کند دیگر وکلای هستند که نماندند و از اول انتخاب نشده اند اینها با هم فرق دارند .

حاج سید نصر الله - وکیل که هنوز ملت انتخاب نکرده او با خود ملت است ولی چند نفر هستند که استعفا داده اند او را باید مجلس انتخاب نماید .

مخبر الملك - حالا که اختلافی پیدا شده بین نظامنامه انتخابات و نظامنامه داخلی باید باصل نسخه رجوع کرد گویا غلط چاپ شده باشد .

حاج محمد اسماعیل آقا - گویا چنین بوده که اگر کمتر از شش ماه با انتخاب جدید مانده باشد مجلس میتواند انتخاب نماید .

وکیل التجار - بیه وکلایکه هنوز انتخاب نشده اند باید جدا خواست که انتخاب بشوند .

آقای میرزا محسن - وزیر داخله که معین میشود باید از او خواست .

محقق الدوله - در وس نواقص وکلا باید رجوع بنظامنامه شود ولی يك مسئله هست که در خصوص وکیل زارعین و فلاحین چند ماه بنده زحمت کشیدم ممکن نشد که يك هیئتی جمع شده وکیل انتخاب نمایند باید مجلس يك رای در این خصوص بدهد .

صدیق حضرت - مراسلاتی در دفتر موجود است که بوزارت داخله نوشته شده و ایشان هم اعلان نوشتند و بیلوکات فرستادند حاضر نشدند پس فائده ندارد .

سیدالحکما - هر جانی که نایب الحکومه دارد باید از نایب الحکومه خواست که بوقت مین ازهر دمی یک نفر را معین کرده بفرستند .

حاج سید نصر الله - در ورامین بنی درامام زاده جعفر جمعی پیش من آمدند و گفتند ما اسم مجلس را می بریم شیخهای آنجا تفکک بروی ما میکنند معلوم است که حاکم نمیکند که انتخاب کنند .

حسام الاسلام - رئیس - سه وجه، فلاحین و زارعین هستند که بانان بدینند اگر از آنها انتخاب نشود بی فائده است .

وکیل الرعایا - فرق است بین حکام که بعضی چیزی میگویند و بر وفق آن عمل میکنند و بعضی اظهار می کنند و بر خلاف آن رفتار میکنند باید بین این دو فرق گذاشته و در آنچه میکنند و میگویند تحقیق شود فقط بقبول آنها اعتماد نمیشود کرد .

حاج سید نصر الله - نوشته شود بوزارت داخله که تا آن روز باید تقیمه وکلا انتخاب شود و بیشتر از آن نمیشود مهلت داد .

آقای میرزا محمود خواساری - يك نفر آمد ورقه آورد که مرا اهل اوک فاشایره برای وکالت انتخاب کرده اند من گفتن باید بموجب نظامنامه باشد بروید نزد حکومت رفت آنجا و کسی مساعدت با او نکرد حال آمده است خود را جزو انجمن اتحادیه طلاب کرده است .

نایب رئیس - حال این مطلب هم با اینجا ختم

که تقیمه وکلا بوزارت داخله نوشته شود که تا یکصد کنند انتخاب شوند (دو تکرار) از لاهیجان رسیده بود فرائد شد مشر بر امتناع آنها در ولایت بودن آنها و تعطیل انجمن ایالتی در گیلان .

نایب رئیس - عقیده مجلس در این خصوص چیست ؟

محقق الدوله - جواب داده شده بدفتر رجوع نمایند از مجلس رای گرفته شده که گیلان ولایت است نه ایالت .

حاج محمد اسماعیل آقا - تحقیق نمائید حکومت لاهیجان از اینجا میروید یا از رشت .

دیپلر سائل - من فرامین آنجا را دارم که از زمان آقا محمد خان حکومت لاهیجان از طهران میرفته است حالا گریکی دمرتبه از رشت رفته است ربط باین ترتیب ندارد .

حاج محمد اسماعیل آقا - ما بسابق کار نداریم در این دوره اخیر میفرمایم ببنیتم حکومت از کجا میرفته است .

رئیس التجار - دستور العمل لاهیجان بطور نوشته میشود علیحده است یا جزو گیلان است این مسئله باعث افتخار است جواب هر طور باید داده بشود بدهید .

حسام الاسلام - شما سازنداران را ولایت میدانید یا ایالت چنانچه آنروز مستقیم السلطنه می گفتند با اینکه چند شهر در درجایك ولایت میشود چه ضرر دارد رای داده شده که رشت ولایت باشد اما با انجمن لاهیجان منافاتی ندارد آنجا هم يك انجمن داشته باشد يك ملت اینکه لاهیجان بارش حکایت حیدری و نمایی است زیر بار آنها نمیروند باید انجمن داشته باشند .

رئیس التجار - آن روز رشت را ولایت کردند بجهت اینکه يك انجمن داشته باشد حالام میخواهید لاهیجان را يك ولایت قرار بدهید این ترتیب صحیح نیست .

محقق الدوله - ما نمیتوانیم در قوانین تصرف نموده و برخلاف رفتار نمائیم بموجب نظامنامه ایالتی رشت ولایت يك انجمن حق دارند دیگر نمیشود بر خلاف آن رفتار کرد .

آقای شیخ حسین - گفتند رشت ولایت است خیلی خوب ولی لاهیجان را میگویند جماعتش خیلی است حالا اذن بدهید که آنها هم يك انجمن داشته باشند و اینکه میگویند برخلاف استانبول نیست مجلس خودش واضع قانون و ناسخ قانون است .

آقای سید حسن قلی زاده - اگر بنا بود هر جزیره در تحت يك قانون در آورند و مخصوصاً مذاکره شود دیگر مجلس محتاج بوضع قانون نبود اگر اینطور باشد باید تمام شهرهای ایران همین گفتگو را بکنند از اول باید در مجلس این ملاحظه بشود ببنیتم کدام يك انجمن لازم دارد کدام انجمن نمیخواهد آنروز گفتگو شد جواب

داده شد در آن روزیکه این مطلب مطرح بود من جدا گتم رشت ایالت است گفتند ولایت است و بجهت يك غلط اجباری در منظور افتادیم حال رای داده شد که گیلان ولایت است نمیشود تقیمه داد و اینکه میگویند فساد میشود اول این مطلب را باید ملاحظه کرد ولی بعد از وضع قانون دیگر نمیشود بواسطه باقی گری آن قانون را نسخ نمود هر که

قصد میگرد باید با انجمن تقیمه بدهد بموجب رای که داده شد لاهیجان تقیمه بدهد اگر گیلان ولایت است که لاهیجان جزو است و اگر ایالت است باید همه جا انجمن داشته باشد

نایب رئیس - آخر جواب این مطلب چه شد (جمعی گفتند که رای داده شده که ولایت است)

نایب رئیس - پس جواب داده شود که جواب همان است که از مجلس داده شده تکراری از شیراز رسیده بود فرائد مضمون آن مشر بود بر اینکه امنیت از اهالی سلب شده منافقانه و افتخار انجمن اسلامی است که جمعی اسم خود را فدائی وطن گذاشته فتنه میکنند سابقاً که از طرف وزارت داخله حکم باخراج مفسدین شد حکومت ملاحظه نموده قضاة مستعفی هستیم که موجبات آسایش و رفاهیت مافراهم آید .

نایب رئیس - بوزارت داخله رجوع شود .

وسیل التجار - بدو تحقیق از وکلای شیراز شود .

آقای سید محمد جعفر - مکرر صحبت شده در این خصوص باید از وزارت داخله امنیت آنجا را خواست یا صریحاً از طرف وزارت داخله نوشته شده بود که دونفر را تبعید نمایند سواد کافی نظام السلطنه هم پیش منست دیگر تعداد قوت معروفا تا يك نیندازم باز دوباره چه طور وقد کاسبان گفتند که دهان دهان تکراری از ارامی بتوسط آقای آقا سید حسن قلی زاده رسیده بود فرائد شرفیاری بنده مضمون شرح خدمات آورده کراراً عرض رسیده تا اکنون مقاصد رفع نشده فتنه عثمانی اتصالاً مشغول فساد هستند آنجا با اینکه گرفته شده هیچ حال میخواهند جامه ای دیگر درام بگیرند دیگر موکول بهمت و کلای مجلس است اقبال السلطنه مشغول قتل و غارت اهل خوی متحصن در تکرار خانه مستعفی قانون اساسی تبعید اقبال السلطنه دخالت نمایند کان دول متعابه در کیسیون سرحدی .

آقای سید حسن قلی زاده - از ارامی هر روز تکرار می آید ولی در مجلس فرائد نمیشود همین مسئله تصرف عساکر عثمانی آن محال را گویا راپورت هم بدولت داده شده قرض آن نیست آن روز که فرمانرا وقت قرار شد فوج غسه و سوار قزوین و غیره بروی بجهت اینکه فضا از قشون آذربایجان فایده حاصل نمیشود آنهم رفته است آنجا نشسته حتی راضی شده است که چهره آنها را هم خودش عجله بدهد و بعد با اوصاف شود ولی ایداً کاینه وزراء اقدامی نکرده اند يك فوج از آذربایجان حرکت نکرده بود باقی حاضر بودند ولی چهره میخواهند آنرا هم خودش راضی شده که بدهد مهلتا يك نفر سرباز از اینجا حرکت نکرده و آنهم همانجا مانده بنده بویز چنگ گفتن آن هم مسئله چهره را بیش کشیده گفتن خود را فرائد مافراست بمقتضای اکنون يك نفر سرباز هم حرکت داده نشده .

سیدالحکما - خوب بوزارت جنگ نوشته شود که جدا حرکت آنها را بخواهند .

آقای میرزا محمود خواساری - از قزاقی که تقیمه سواد شافسون را خواستند آصف الدوله گفته بود آنها را بر سال خیرسان بفرستد حالا شاید از رشت قزاق را خواهند بگویند نکذاشت چند صندوق تفنگ خواهند فرستاد بجهت الملك معطل همین کار است که گویا اینها را نمیدهند (در این موقع آقایان گلستان مجلس آمدند)

آقای سید محمد علی - این آقایان از

مذاکرات روز یکشنبه ۲۹ رجب دارالشورای ملی

خلاصه مذاکرات شب ۲۸ رجب آقا سید محمد تقی قرائت کردند.

شروع بقرائت غاصنامه وزارت داخله شد بعد از قرائت چندین فصل حاج احتشام السلطنه که از بدو تشکیل این اساس مقدس بسمت وکالت انتخاب شده بودند و چندی بامور تصفیه امور سرحدی اشتغال داشتند و این ابام بطهران آمده بود امروز بر حسب احتضار مخصوص از طرف مجلس حضور بهم رسانیده عموم اعضای محترم مجلس مقدم ایشان را تبریک و تهنیت گفته صمیمانه تأییدات ایشان را خواستار شدند.

آقا میرزا فضلعلی آقا - از تشریف آوردن آقای احتشام السلطنه کمال تشکر را داریم.

آقا میرزا محمود خوانساری - درود جناب حاج احتشام السلطنه را بسمت وکالت عرض تشکر میکنیم.

آقا میرزا محسن - الحمد للّٰه که بمقصد خود رسیدند و از تشریف آوردن ایشان بمجلس کمال تشکر را داریم آقا میرزا ابوالحسن خان وکیل شیراز که چندی بر حسب لزوم بفرنگستان مسافرت کرده و امروز بمعده الله سلامتی و خرمی بمجلس آمده بودند چنین اظهار داشتند روزیکه از اینجا میرفتم در خصوص بانک ملی سؤال کردم و گفتم اگر در فرنگستان از من سؤال کردند که این ملت قبول کرده یا نه، جا حاضر بودند و از بدل جان و مال در راه ترقی مملکت و رفاهیت ملت نکته مضایقه روا نمی داشتند چه کردند و از سایرین اطمینان خواستم که حتی القوه کوتاهی نکنند در سفارتخانه ایران بایکی از اهالی خارجه در خصوص ایران و استقراض آن از خارجه مضار و مفاسد آن مذاکره شد و آن شخص بی اندازه يك چنین خیالی را مذمت میکرد و دلایل آن را هم بیان کرد و گفت چرا ملت خودتان تشکیل بانک نمی دهد در همین خصوص بنده لایحه نوشتم و بنوسط جناب آقای زاده فرستادم حالا می خواستم بدانم که این ترتیب بانک چه شد و چه اقدامی کردید اینها که شما می نویسد و می خوانید باین ترتیب بی خود است اصل مطلب را باید صحیح کرد شما اگر وکیل ملت هستید بشما اطمینان دارند پس گو آن همه گفتگوهای شام در این خصوص؟

آقا میرزا فضلعلی آقا - اقدامات شده است.

آقا میرزا ابوالحسن خان - ایرانیان را دیگر جان بلب رسیده است دو چیز لازم دارید یکی مالی و یکی عدلیه از این چیزها که نوشته می شود هیچ فائده ندارد تا بول نباشد هیچ کار پیش نخواهد رفت.

آقا میرزا فضلعلی آقا - چون قانون اساسی تا تمام است اول آن تمام بشود بعد ترتیب سایر کارها داده شود.

آقا میرزا ابوالحسن خان - باید چك داخلی را کنار گذاشت این تکلیف علما است که بنشینند اتفاق بکنند و طوری بنویسند که با ترتیب امروزه باعث هلاکت مان شود در این خصوص تکلیفها

میکند روز بروز ترقی میکند و هر کس امین است مثل مشیرالدوله خانه نشین میشود علاج این کار را باید کرد.

وکیل الرعایا - عقیده بنده این است که این شخص لایق هیچگونه امارتی نیست باید تمام مناصب و مشاغل از او گرفته شود و مجازاتش بعد از رسیدگی و تحقیق داده شود.

آقا میرزا محمود خوانساری - آن روز که وکلا شرفیات حضور همایونی شده بودند اعلیحضرت همایونی فرموده بودند هر مطلبی دارید از خود من بدون واسطه بخواهید از این مطالب مهم تر نداریم خوب است همین مطلب با سایر مطالب که تا حال مانده فهرست کرده از حضور همایونی درخواست شود.

آقا میرزا عماد - شش ماه تکرارخانه از سیه دار گرفته شود تمام بلاد امن میشود.

سیدالحکما - عقیده بنده این است که این شکایت حضور همایونی عرض شود اصلاح خواهد شد.

وکیل التجار - مدتی است که هر چه در اینجا مذاکره میشود از اغتشاش ولایات بعرف میگذرد و رفع نمیشود منتهی خیلی که سخت گیری میشود آن شخص را تغییر میدهند و کسی دیگری بجای او میگذارند باید مجدانه اقدام کرد تا تحقیق شود هر کس خیانتش معلوم شد از تمام شئون خلع شده و آنوقت مجازات داده شود.

آقا سید حسن قهی زاده - بنده عرض میکنم هر کاری که کرده است گذشته است فعلا کاری بکنید که بعد از این کاری نکنند اگر عکس این روزنامه های مجلس را بپهلوی هم بگذاریم معلوم میشود که چیست این مسئله هم می رود روی مطلب دیگر مثل مسئله سالار مخم هم میشود اول آنها را درست کنید بعد باین مسئله بپردازید اگر بنا است بصرف گفتن تمام شود اقدام نکنید و الا کوشش کنید تا بیک جانی منتهی گردد.

آقا شیخ ابراهیم - باید از شما خواست و از وزراء خواست که اصلاح کنند.

حاج میرزا علی آقا - اینها مطالب جزئی است مطالب کلی که حضور همایونی شرفیاب شدیم خودشان فرمودند مملکت هرج و مرج شده ملت آن است که قوانین از مجلس بیرون نیامده جواب عرض شد که قوه مجریه مخالفت دارد و ابتدا مجازات در این مملکت نیست بعد اعلیحضرت توجه بوزرا فرمودند که شما هم کوتاهی میکنید بنشینید با هم يك فکری در امنیت مملکت بنمائید و مقصود شان این بود که در همان مجلس گفتگو شود مرض شد که در این مجلس نمیشود که بیونی از وزرا و وکلا تشکیل شده بنشینند قراری بگذارند حال چند روزی میگذرد که وزرا نیامده اند یا تردیدی در رای ملوکانه پیدا شده یا وزرا بشما میگردانند اند باید فهمید چه شده است (بالاخره در این موضوع خیلی صحبت شد آقای آقا سید محمد مجتهد فرمودند که باید فردا وزرا را خواست و مطالب را بآنها فهماند و با هدرای آنها اصلاح این مطلب را از پیشگاه همایونی خواست و قرارداد شرحی از طرف مجلس بهیت وزرا نوشته شود که در روز دوشنبه مجلس آمده در این خصوص مذاکرات لازم بعمل آید.)

آقا شیخ ابوالقاسم کلارستانی - منتظر است روزی که جناب آقا شیخ ابوالقاسم کلارستانی که مرآت شکایت خود را از تمذیبات وارده از طرف افراد آگاه شده وابسته بصدر السلطنه هستند داد فرات شد از تمذیبات و مظالمی که بآنها وارد شده بود بی نهایت باعضای مجلس مقدس متأسف شدند.

آقا محمد حسین - علت اینکه سیه دار هر روز بر تمذیبات خود میافزاید آنست که تاکنون هر چه از نظام میگذرد کسی رسیدگی نکرد اگر تاکنون در يك مجلس لافل مجازات داده میشد هرگز از این اتفاقات نمیافتاد.

اگر پس از او مجازات میدادند این طور نیفتد هر چه واقع میشود بسماعه میگذرد مسئله سالار مخم همین طور مانده سایر مطالب هم همین طور.

آقا ملا حسن وارث - مجلس از وزرا و وکلا و حجب الاسلام منعقد در مسئله سالار مخم تحقیق شد پس از معتمدین که باید مجازات داده شود فراموش شد (مریضه ازل زبان در اینخصوص قرائت شد تکرار بی نوبت مسائل تکرار قرائت شد.)

آقا سید محمد جعفر - مکرر عرض کرده ام که دایره این فتنه ضمیمه خواهد شد علت آن معلوم است که هر چه متظلمین عرض میکنند و کسی برخی آنها رسیدگی نمیکند روز بروز بدتر می شود آن روز شاهد فرمودند کدام قانون از مجلس صادر شده که مجری نگردیده حال همین را از وزرا بپراهند که سیه دار را حاضر نموده استعفا بپوشد پس از ثبوت مجازات داده شود.

آقا میرزا عماد - آقایان وکلا سیه دار را معزول کردند حاکی مثل معتمد الدوله فرستاده شده بود خیلی خوب حرکت کرد این تحریکات را سیه دار کرد استاد معتبر هم پیش من حاضر است که مدلل کنم این تحریکات را او کرده است.

حاج محمد ابراهیم - بوزرا نوشتید پنج روزه عمل را تمام کنید نخواستند فرضاً يك ماه طول کشید و طواری نشد آنوقت چه باید کرد.

آقا شیخ یوسف - اینکه میگویند دولت هراه نیست مراد از دولت در اینجا همین وزرا و امنای دوبراری هستند و الا شخص شاه نهایت مساعدت را دارند.

آقا شیخ حسین - بنده در اوایل این مجلس امتناع کردم که مطالبیک در اینجا گفته میشود به فاصله نیم ساعت بمرض همایونی میرسد چنانچه عرض سابق رسید و من قسم خوردم آنچه صلاح است بگویم و امیدوارم این عرض من بشاه برسد هر حکم که از طرف شاه صادر میشود اول باید مقربین و نزدیکان سلطنت قبول نمایند تنها بگفتن و قسم خوردن بدون عمل نمیشود بالله مملکت از دست می رود باید همه وقت شخص اعلیحضرت تمام گذاشتگان سلطنت بفراهند که دولت مشروطه شده است بآن طور رفتار نمایند.

حاج سید عبدالحسن شهنشاهی - عقیده بنده این است که این عرایض را بصورت همایونی برسانند تا بداند چه اوضاعی است و فرمایش آن روزی اعلیحضرت ما را بیش از اینها امیدوار داشته.

آقا ملا حسن وارث - بیایم هر کس خیانت